

prima instanță: G. Grib,
instanța de apel: A. Gheorghieș, A. Albu, N. Chircu

dosarul nr. 3ra-225/16

DECIZIE

06 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Valentina Clevadi
Iurie Bejenaru
Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța,

în pricina civilă la cererile de chemare în judecată înaintată de Întreprinderea Individuală „Țurcan” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 03 noiembrie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de către Întreprinderea Individuală „Țurcan”, casată hotărârea Judecătoriei Ocnîța din 30 aprilie 2015 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă :

La 26 martie 2015, ÎI „Țurcan” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că prin decizia nr. 827 din 20 aprilie 2014, ÎI „Țurcan” a fost sancționată cu amenda de 72000 lei în baza art. 260 alin. (4) Cod fiscal, pentru neprezentarea facturilor fiscale în termenele prevăzute de art. 117 Cod fiscal în 21 de cazuri.

Menționează că nefiind de acord cu amenda aplicată la data de 17 ianuarie 2015 a contestat decizia Inspectoratului Fiscal pe raionul Ocnîța nr. 827 din 20 decembrie 2014 în partea respectivă.

Însă prin decizia Inspectoratului Fiscal pe raionul Ocnîța nr. 1 din 11 februarie 2015 contestația a fost respinsă.

Suține că în Actul de control nr.5-659433 din 28 noiembrie 2014 la pag. 5 s-a menționat că prin controlul efectuat s-a stabilit că în perioada supusă controlului, livrările (vânzările) către persoane fizice a țigărilor în cel puțin 21 de cazuri nu s-au soldat cu eliberarea facturilor fiscale ci doar cu eliberarea bonurilor de casă a mașinii de casă și control.

Consideră această concluzie greșită și contrară prevederilor art. 5 pct. 22-23 din Codul fiscal.

De asemenea, a remarcat reclamantul că în cadrul controlului nu s-a stabilit că livrările (vânzările) respective au fost efectuate persoanelor ce practică activitatea de întreprinzător sau că aceste mărfuri au fost ulterior comercializate pe piața comerțului cu amănuntul.

Afirmă că prin art. 15 din Legea nr. 278 din 14 decembrie 2007 cu privire la tutun și la articole din tutun, comercializarea cu amănuntul a articolelor din tutun nu este restricționată în ceea ce privește volumul și valoarea articolelor din tutun eliberată unei persoane.

În condițiile date, conchide că decizia Inspectoratului Fiscal pe raionul Ocnîța nr. 28 din 20 decembrie 2014, în partea ce ține de aplicarea amenzii în mărimea de 72000 lei pentru neeliberarea facturilor fiscale este lipsită de orice temei juridic, fiind ilegală în fond ca fiind emisă contrar prevederilor legale.

Solicită anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța nr. 827 din 20 decembrie 2014 în partea ce ține de aplicarea amenzii în sumă de 72000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Ocnîța din 03 noiembrie 2015, acțiunea a fost respinsă ca fiind depusă tardiv.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 03 noiembrie 2015, a fost admis apelul declarat de către ÎI „Țurcan”, casată hotărârea Judecătoriei Ocnîța din 30 aprilie 2015 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă.

La 05 ianuarie 2016, Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel este pasibilă casării ca fiind adoptată cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Sușține că instanța de apel eronat a aplicat prevederile art. 277 și art. 278 din codul civil, concluzionând greșit că odată cu depunerea primei cereri de chemare în judecată de către ÎI „Țurcan”, a fost sistată curgerea termenului de prescripție extinctivă pentru depunerea cererii de chemare în judecată, și a continuat să curgă din momentul recepționării încheierii prin care s-a restituit cererea, deoarece prima cerere ÎI „Țurcan” înaintată la Judecătoria Ocnîța care a fost restituită, nici nu a fost pusă pe rol, invocând și lipsa motivelor de întrerupere a curgerii prescripției.

În condițiile date, consideră că termenul de prescripție extinctivă pentru înaintarea cererii de chemare în judecată de către ÎI „Țurcan”, a fost omis.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum atestă din materialul probator, copia deciziei instanței de apel din 03 noiembrie 2015, a fost recepționată de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța la 17 noiembrie 2015, fapt ce se confirmă prin Avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f. d. 114).

Astfel instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 05 ianuarie 2016, în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admise din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Fiind investită cu judecarea pricinii civile la cererea de chemare în judecată a ÎI „Țurcan” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța cu privire la contestarea actului administrativ, prima instanță a ajuns la concluzia respingerii acesteia ca fiind depusă tardiv.

Judecând apelul declarat de ÎI „Țurcan”, instanța de apel l-a considerat întemeiat și, casând hotărârea primei instanțe, a emis o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă și anulat în parte actul administrativ emis de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța și anume, subpunctul 3 al punctului III din decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța nr. 827 din 20 decembrie 2014, în partea ce ține de sancționarea ÎI „Țurcan” în baza art. 260 alin.(4) Cod fiscal.

La adoptarea unei asemenea soluții, instanța de apel, cu referire la prevederile art. 117 alin. (1) și alin. (3) lit. a) Cod fiscal, care reglementează eliberarea facturii fiscale, a constatat că ÎI „Țurcan” nu a încălcat prevederile normei enunțate prin neprezentarea de către contribuabil a facturilor fiscale cumpărătorilor pentru livrările efectuate în cel puțin 21 de cazuri, or contribuabilul ÎI „Țurcan” a efectuat vânzarea bunurilor (țigări) cu utilizarea mașinii de casă și control, concomitent a menționat că nu s-a stabilit faptul că vânzările respective au fost efectuate persoanelor ce practică activitatea de întreprinzător, sau faptul că aceste mărfuri au fost ulterior comercializate pe piața comerțului cu amănuntul, ori cadrul juridic existent nu restricționează valoarea articolelor din tutun eliberate unei persoane.

Cît privește termenul de înaintare a acțiunii în judecată de către ÎI „Țurcan”, instanța de apel a concluzionat că aceasta a fost depusă cu respectarea termenului prevăzut de art. 17 din Legea contenciosului administrativ, referindu-se în acest sens la faptul că anterior ÎI „Țurcan” a mai depus o cerere de chemare în judecată privind anularea actului menționat, însă cererea a fost restituită și reținând în acest sens prevederile art. art. 278 Cod civil, care reglementează cursul prescripției în cazul scoaterii cererii de pe rol, a menționat că pentru reclamant termenul de 30 de zile a început să curgă din momentul recepționării deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța nr. 1 din 11 februarie 2015, însă ținând cont că acțiunea inițială a fost depusă în instanța de judecată la data de 10 martie 2015 (a 27 zi din termen) fiind sistată curgerea lui, după care din 25 martie 2015 a doua zi din momentul recepționării încheierii de restituire a cererii de chemare în judecată (24 martie 2015), cursul prescripției extinctive a continuat și a expirat la 26 martie 2015, data ce a constituit a 29 zi din termenul prevăzut de art. 17 din Legea contenciosului administrativ.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat, pronunțându-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, a ajuns la concluzia respingerii cererii de chemare în judecată înaintată de ÎI „Țurcan” ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține că atât în cadrul dezbaterilor judiciare în prima instanță, cât și pînă recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel reprezentantul Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța a insistat asupra faptului că acțiunea înaintată de ÎI „Țurcan” a fost depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Conform art. 271 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Astfel, după cum se constată din actele cauzei Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ocnița a efectuat un control fiscal la fața locului privind respectarea legislației în vigoare de către ÎI „Țurcan” din str. Haiducilor 13, r-1 Ocnița, și anume controlul corectitudinii calculării, achitării impozitelor și taxelor pentru perioada 01 ianuarie 2011-31 octombrie 2014.

Drept urmare, prin Actul de control nr. 5-659433 din 28 noiembrie 2014 (f.d.7-15), s-a stabilit un șir de încălcări fiscale din partea agentului economic ÎI „Țurcan”, inclusiv, neprezentarea facturilor fiscale în termenele prevăzute la art. 117 Cod Fiscal cumpărătorilor pentru livrările efectuate în cel puțin 21 de cazuri.

Prin decizia din 20 decembrie 2014 nr.827 emisă de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ocnița, de rând cu calcularea impozitului pe venit din activitatea întreprinderii și aplicarea unor sancțiuni pentru încălcările legislației fiscale, constatate prin Actul de control nr. 5-659433 din 28 noiembrie 2014, față de ÎI „Țurcan” a fost aplicată și amenda în suma de 72 000 lei în baza art. 260 alin.(4) Cod Fiscal, pentru neprezentarea facturilor fiscale în termenele prevăzute de art. 117 Cod Fiscal în 21 de cazuri (f.d. 19-20).

Nefiind de acord cu decizia nr.827 din 20 decembrie 2014, ÎI „Țurcan” s-a adresat la data de 17 ianuarie 2015 cu o cerere prealabilă în adresa Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnița, prin care a contestat legalitatea actului administrativ menționat și a solicitat anularea acesteia în partea aplicării amenzii în mărime de 72 000 lei (f.d. 17-18).

Însă prin decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnița nr. 1 din 11 februarie 2015, contestația înaintată de ÎI „Țurcan” a fost respinsă ca nemotivată, cu menținerea deciziei din 20 decembrie 2014 nr.827 emisă de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ocnița (f.d.21).

Este cert și faptul că tot la aceeași dată, și anume, la 11 februarie 2015, ÎI „Țurcan” a primit răspunsul - decizia nr. 1 din 11 februarie 2015 (f.d. 21-verso), emisă de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ocnița, la contestația nr. 127 din 17 ianuarie 2015, depusă de către ÎI „Țurcan” împotriva deciziei de sancționare nr.827 din 20 decembrie 2014.

Conform art. 14 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Alin. (2) al normei enunțate prevede că în cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată, la alegerea petiționarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislația nu prevede altfel.

Conform art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ, acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege și în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prelabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate.

Conform art. 17 alin. (1) lit. a), b), c) și alin. (4) al Legii contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; de la data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri sau de la data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă. Termenul de 30 de zile specificat la alin. (1) este termen de prescripție.

Raportând la caz dispozițiile legale susmenționate, se constată că, în situația din speță, cererea de chemare în judecată urma a fi depusă în decurs de 30 de zile de la recepționarea răspunsului al Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnița și anume, de la data de 11 februarie 2015.

Însă, contrar normelor citate, cererea de chemare în judecată a fost depusă de către ÎI „Țurcan” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnița cu privire la contestarea actului administrativ, doar la data de 26 martie 2015, adică peste 13 zile de la primirea răspunsului la cererea prealabilă, respectiv, cu încălcarea termenului legal de 30 zile, prevăzut la art. 17 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ.

În aceste condiții, se constată a fi neîntemeiată concluzia instanței de apel cu referire la faptul că acțiunea în judecată a fost depusă de către ÎI „Țurcan”, cu respectarea termenului prevăzut de art. 17 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, cât și reținerea în acest sens a faptului depunerii anterioare de către acesta a cererii de chemare în judecată privind anularea aceluiași act administrativ, care însă a fost restituită fără examinare și că faptul dat reprezintă sistarea curgerii termenului de prescripție în condițiile art. 278 Cod civil.

În acest context al analizei este de observat că într-adevăr, inițial, ÎI „Țurcan” a depus cererea de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnița cu privire la contestarea actului administrativ la 10 martie 2015, însă, care prin încheierea Judecătoriei Ocnița din 18 martie 2015 a fost restituită fără examinare în temeiul art. 170 alin.(1) lit.(e) CPC, din motiv că cererea a fost depusă și semnată de o persoană neîmputernicită, nefiind, astfel, incidentă ipoteza art. 278 Cod civil, care reglementează cursul prescripției în cazul scoaterii cererii de pe rol.

Prin urmare, instanța de recurs reține că instanța de apel greșit a reținut la caz incidența art. 278 Cod civil, deoarece din situația constatată rezultă că Întreprinderii Individuale „Turcan” i-a fost refuzat în primirea cererii de chemare în judecată depuse la 10 martie 2015 și restituită aceasta reclamantului ca fiind depusă în modul necorespunzător, aspect ce nu poate condiționa și sistarea curgerii termenului de prescripție a unei cereri care nici nu a fost primită spre examinare.

La acest capitol necesită a fi remarcate și prevederile art. 277 Cod civil, care statuează că cursul prescripției extinctive se întrerupe: în cazul intentării unei acțiuni în modul stabilit; sau în cazul în care debitorul săvârșește acțiuni din care rezultă că recunoaște datoria. După întreruperea cursului prescripției extinctive, începe să curgă un nou termen. Timpul scurs pînă la întreruperea cursului prescripției extinctive nu se include în noul termen de prescripție extinctivă.

Însă în interpretarea corectă a normelor enunțate este de înțeles că pentru întreruperea termenului de prescripție este necesar ca acțiunea să fie înaintată în instanța de judecată, în modul stabilit de lege. Curgerea termenului de prescripție se

întrerupe, în special, prin înaintarea acțiunii în modul stabilit, adică cu aplicarea regulilor de competență generală și jurisdicțională, de formă și conținut al cererii, de achitare a taxei de stat, cât și a altor cerințe, prevăzute de actele normative, încălcarea cărora poate duce la refuz în primirea cererii și restituirea acesteia reclamantului.

Astfel, în primirea cererii reclamantului îi poate fi refuzat în temeiurile, care nu împiedică adresarea repetată, sau acțiunea poate fi restituită reclamantului, ca necorespunzătoare cerințelor. În așa cazuri, termenul de prescripție se întrerupe doar din ziua, când cererea va fi depusă în instanță cu respectarea procedurii stabilite. În cazul îndeplinirii la timp a tuturor cerințelor, conținute în încheierea instanței despre lăsarea cererii fără examinare, cât și în cazul anulării încheierii despre restituirea cererii, ea, în virtutea prescripțiilor Codului de Procedură Civilă se consideră depusă în ziua înaintării inițiale, și anume din ziua aceea se întrerupe curgerea termenului de prescripție. Din ziua înaintării inițiale în judecată se întrerupe curgerea termenului de prescripție în cazul anulării încheierii instanței despre refuzul de a primi cererea, despre refuzul în primirea cererii de eliberare a ordonanței judecătorești, sau refuzul de a elibera ordonanța.

Sub acest aspect, prin aplicarea regulilor de interpretare a normelor enunțate, este evident că curgerea termenului de prescripție se întrerupe cu condiția depunerii acțiunii în modul stabilit. Dacă acțiunea a fost depusă în modul necorespunzător, de exemplu cu încălcarea regulilor de competență, prescripția nu se întrerupe.

Analizând aceste condiții în raport de situația din cauză este de reținut că faptul depunerii anterior de către ÎI „Țurcan” a acțiunii în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnița cu privire la contestarea actului administrativ nu poate constitui temei de a considera întreruperea cursului prescripției extinctive, deoarece cererea de chemare în judecată a fost depusă fără respectarea prevederilor art. 166 CPC și ulterior restituită ca fiind depusă în modul necorespunzător.

Respectiv, însuși Întreprinderea Individuală „Țurcan” era ținută să se conformeze prevederilor normative și să înainteze acțiunea în modul stabilit, pe când, depunând repetat cererea de chemare în judecată la 26 martie 2016, acesta a omis deja termenul pentru apărarea dreptului încălcat, iar o atare lipsă de diligență este sancționată de lege prin stingerea elementului de protecție juridică a dreptului pretins lezat, fapt corect reținut și de prima instanță.

În speță prezintă relevanță și dispozițiile art. 17 alin. (5) al Legii contenciosului administrativ, care direct indică că, persoana care, din motive temeinic justificate, a omis termenul de prescripție poate fi repusă în termen în condițiile Codului de procedură civilă.

Iar art. 116 alin. (1) CPC, prevede că persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Este de menționat însă că ÎI „Țurcan”, contrar prevederilor normelor enunțate, nu a solicitat repunerea în termenul de prescripție.

Conform prevederilor art. 272 alin (1) CC, dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

În consecință se atestă ca legală soluția primei instanțe cu privire la respingerea cererii de chemare în judecată a ÎI „Țurcan” ca fiind depusă cu încălcarea prevederilor art. 17 al Legii contenciosului administrativ, respectiv cu omiterea termenului de prescripție.

În conexiunea celor menționate, se constată că instanța de apel, nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, fapt ce a dus la aplicarea a normelor legale relevante speței, prin urmare și emiterea unei soluții greșite, pe când hotărârea primei instanțe este una întemeiată și legală.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 03 noiembrie 2015 și se menține hotărârea Judecătoriei Ocnîța din 30 aprilie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare înaintată de Întreprinderea Individuală „Țurcan” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Ocnîța cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

Tamara Chișca-Doneva